

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
VAZIRLAR MAHKAMASI huzuridagi
TOSHKENT ISLOM UNIVERSITETI

Oliy ta'limning 340000 - «Biznes boshqaruv» ta'lim sohasidagi 5341100 - «Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar» bakalavr yo'nalishi talabalarining

“BITIRUV MALAKAVIY ISH”NI
yozish va himoya qilishlari bo'yicha
O'QUV – USLUBIY QO'LLANMA

TOSHKENT - 2011

Bu **“BITIRUV MALAKAVIY ISH”** ni tayyorlash borasidagi **“O’quv – Uslubiy Qo’llanma”** Toshkent islom universiteti Fiqh, iqtisod va tabiiy fanlar fakultetining «Xalqaro iqtisodiy munosabatlar» kafedrasida ishlab chiqilgan va muhokama qilinib, ma’qullangan (Bayonnoma №__ “__” ____ 20__ y.) va Universitetning **O’quv-metodik** Kengashi majlisida ko’rib chiqib tasdiqlangan va chop etishga tavsiya qilingan.

Bayonnoma №__ “__” ____ 20__ y.

“O’quv – Uslubiy Qo’llanma” muallifi:

Sodiqov Zokir Rustamovich, i.f.n., «Xalqaro iqtisodiy munosabatlar» kafedrası dotsent vazifasini bajaruvchi.

“O’quv – Uslubiy Qo’llanma” taqrizchilari:

-Saidkarimova M.Yu. i.f.n., TIU «XIM» kafedrası dotsenti.

-Xolmatov N.B. i.f.n., ToshDSHI Iqtisodiy nazariya kafedrası mudiri, dotsenti.

KIRISH

Ushbu **“O’quv – Uslubiy Qo’llanma”** Oliy ta’limning 340000 - «Biznes boshqaruv» ta’lim sohasidagi 5341100 -“Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar” yo’nalishi bakalavr bosqichida **“BITIRUV MALAKAVIY ISH”** ni yozish va himoya qilish bo’yicha tuzib chiqilgan.

Uni tayyorlash jarayonida O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligining **“Uzluksiz ta’lim tizimi uchun o’quv adabiyotlarining yangi avlodini yaratish Konsepsiyasi”** to’g’risida”gi (2002 yil 7 martdagi №71/44/22 sonli) buyrug’ining V. O’quv adabiyotlarining shakllari va turlari to’g’risidagi bo’limi 5.2. O’quv adabiyotlarning turlari bandining 12. xatboshi (abzasti) shartlari, O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligining “Lotin alfavitiga asoslangan o’zbek tilidagi o’quv adabiyotlarini yaratish to’g’risida”gi (2004 yil 23 yanvardagi №20 sonli buyruq), shuningdek, O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligining “Oliy ta’lim muassasalarida bakalavrlarning bitiruv malakaviy ishini bajarishga qo’yiladigan talablarni tasdiqlash to’g’risida”gi (2010 yil 9-iyundagi №225- sonli buyruq) buyruqlari asos sifatida qabul qilingan.

“O’quv – Uslubiy Qo’llanma”ni ishlab chiqishda O’zbekiston Respublikasining “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi”dan, “Ta’lim to’g’risidagi” qonunidan, shuningdek, bitiruvchilarda ilmiy izlanishlar olib borish malaka va ko’nikmalarini yanada oshirish maqsadida O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy Attestatsiya Komissiyasi tomonidan ilmiy-tadqiqot ishlariga nisbatan joriy qilingan me’yorlar va talablardan ham ilmiy-metodik asos sifatida foydalanilgan.

Mazkur **“O’quv – Uslubiy Qo’llanma”**ni ishlab chiqish jarayonida ixtisoslikning xususiyatidan kelib chiqib O’zbekiston Respublikasining “Tashqi iqtisodiy faoliyat to’g’risida”gi, “Chet el investitsiyalari to’g’risida”gi, “Eksport nazorati to’g’risida”gi, “Valyutani tartibga solish to’g’risida”gi, “Banklar va bank faoliyati to’g’risida”gi, “Xorijdan mablag’ jalb qilish to’g’risida”gi, “Birjalar va birja faoliyati to’g’risida”gi, “Sug’urta faoliyati to’g’risida”gi qonunlar va boshqa shu kabi me’yoriy-huquqiy manbalar g’oyaviy asos bo’lib xizmat qildi.

I. Bitiruv malakaviy ishni bajarishning umumiy talablari

A) Oliy ta'lim muassasalarida bakalavr bitiruv malakaviy ishni bajarishni tashkil etish va nazorat qilish

Oliy ta'lim muassasalarida bakalavrlarning bitiruv malakaviy ishini bajarishga qo'yiladigan talablar O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining "Oliy ta'lim muassasalarida bakalavrlarning bitiruv malakaviy ishini bajarishga qo'yiladigan talablarni tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i bilan (2010 yil 9-iyundagi №225- sonli buyruq) belgilangan.

B). Bitiruv malakaviy ishni bajarishning maqsad va vazifalari:

Talabalarning oliy ta'lim muassasasi bakalavriatida "Bitiruv malakaviy ish"ni bajarishi o'qitishning yakuniy bosqichi sifatida O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2010 yil 9-iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida bakalavrlarning bitiruv malakaviy ishini bajarishga qo'yiladigan talablarni tasdiqlash to'g'risida"gi" 225-sonli Buyrug'i bilan belgilab qo'yilgan.

Oliy o'quv yurtida "Bitiruv Malakaviy ish"ni bajarishning maqsad:

Oliy ta'limning 340000 – "Biznes va boshqaruv" ta'lim sohasidagi 5341100 "Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar" bakalavriat yo'nalishi bo'yicha TIU da tahsil olayotgan talabalarning nazariy va amaliy bilimlarini mustahkamlash va kengaytirish, olingan bilim va ko'nikmalarni muayyan ilmiy, texnikaviy, ishlab chiqarish, iqtisodiy, ijtimoiy, xalqaro savdo, xorijiy investitsiyalar, mehnat va sarmoyaning xalqaro migratsiyasi, jahon xo'jaligi, xorijiy mamlakatlar iqtisodiyotidagi tendensiyalar, milliy iqtisodiyotning jahon bozoriga integratsiyalashuvi yo'nalishlari va xususiyatlarini ochib berishda va yuklatilgan vazifalarni hal etishda qo'llash;

Ijodiy ishlash, ishlab chiqilayotgan masalaning (muammoning) qo'yilish jarayonidan boshlab, uni to'la nihoyasiga yetkazish bo'yicha qaror qabul qilish borasida mas'uliyat va javobgarlikni his etishga o'rgatish;

Zamonaviy ishlab chiqarish, iqtisodiyot, jahon xo'jaligining globallasuvi,

xalqaro iqtisodiy aloqalar, iqtisodiyotdagi o'zgarishlarning chuqurlashuvi va globallashuvning rivojlanishi, texnika va madaniyatning rivojlanishi sharoitida talabalarni mustaqil ishlashga tayyorgarlik darajasini ta'minlash va mustahkamlashdan iborat.

C) Oliy ta'lim muassasasida "Malakaviy ish"ni bajarishdan ko'zda tutilgan maqsaddan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilanishi zarur:

- "Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar" yo'nalishi nuqtai-nazaridan kelib chiqib, mavzu tanlash va uning ob'ektini aniqlash;
- Tanlangan mavzuning ilmiy – uslubiy va nazariy asoslarini milliy va xorijiy manbalardan keng va to'liq o'rganish;
- Mavzu bilan bog'liq milliy va xalqaro iqtisodiy tashkilotlarning statistik va tahliliy materiallarini o'rganish;
- "Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar" yo'nalishi nuqtai-nazaridan kelib chiqib belgilab olingan ob'ektning rivojlanishiga va xususiyatiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlashtirish hamda ularni mantiqiy ketma-ketlikda tasniflash;
- Tanlangan mavzu bo'yicha oldin bajarilgan ilmiy tadqiqotlarni o'rganish va bajarilayotgan bitiruv malakaviy ishning ulardan alohida jihatlari hamda yo'nalishlarini ko'rsatib berish lozim.

II. "Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar" bakalavr yo'nalishi bitiruvchilari uchun "Bitiruv malakaviy ish"larning mavzusi

A) Bitiruv malakaviy ishlari mavzularining mohiyati

Talabalar tomonidan bajariladigan "Bitiruv malakaviy ish"lar mavzusi muammoning zamonaviy holatini va iqtisodiyot, ishlab chiqarish, texnika, ijtimoiy sohalar, fan, ta'lim va madaniyatning istiqboliy rivojlanishini aks ettirishi kerak. Shuningdek, "Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar" yo'nalishi bitiruvchilari oldiga qo'yilgan maqsad va vazifalarga asoslanib jahon iqtisodiyoti, xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va ularning iqtisodiy tizimi, islom mamlakatlari

iqtisodiyoti va ularning jahon xo'jaligidagi ahamiyati, jahonda sanoat va agrar tovarlar bozorining xususiyatlari, xalqaro xizmatlar savdosi va unda transport, turizm, moliya, axborot kommunikatsiya va boshqa xizmatlarning o'rni, ochiq iqtisodiyotning afzalliklari, xalqaro iqtisodiy munosabatlar, xalqaro savdo, xorijiy investitsiyalar va transmilliy kompaniyalar, ishlab chiqarishning baynalmilallashuvi, xalqaro va mintaqaviy iqtisodiy tuzulmalar, xalqaro iqtisodiy integratsiya, islom iqtisodiyoti, islom iqtisodiyotida moliya-bank va ijtimoiy himoya masalalari, boshqa shu kabi yo'nalishlarga oid dolzarb muammolarning zamonaviy holatlarini va milliy iqtisodiyot, ishlab chiqarishga doir istiqbolli rivojlanishlar ko'rsatib berilishi zarur.

B) “Bitiruv malakaviy ishlar” mavzularini ishlab chiqish va tasdiqlashga taqdim etish

Bitiruv malakaviy ishlar mavzulari O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2011 yil 9-iyundagi 225-sonli Buyrug'iga binoan o'rnatilgan tartib bo'yicha mutaxassis-kadrlarni chiqaruvchi kafedra tomonidan ishlab chiqiladi va oily ta'lim muassasasi Ilmiy kengashi yoki fakultetning Ilmiy kengashi tomonidan tasdiqlanadi hamda har o'quv yili boshida qayta ko'rib chiqiladi (4-ilova tavsiya etiladigan mavzular ro'yxati).

Bitiruv malakaviy ishlar mavzularining yillik ro'yxati O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2011 yil 9-iyundagi 225-sonli Buyrug'iga binoan o'rnatilgan tartib bo'yicha bitiruvoldi amaliyoti boshlanishiga qadar yoki bitiruv kursining boshida e'lon qilinadi.

C) Bitiruv malakaviy ish mavzusini tanlash

O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan o'rnatilgan tartib bo'yicha Bitiruvchi talabalarga (reytinglari bo'yicha kamayish tartibida) Bitiruv malakaviy ishlarning mavzularini tanlash huquqi beriladi. Shuningdek, talaba yoki talabaning o'qishi uchun to'lov-kontrakt mablag'ini to'layotgan buyurtmachilar zaruriy asoslar bilan Bitiruv malakaviy ishlar mavzusi bo'yicha o'z variantlarini taklif etishlari mumkin.

Talaba tomonidan Bitiruv malakaviy ishning muvaffaqiyatli bajarilishi ko'p jihatdan uning mavzuni tanlashga ijodiy yondashuviga bog'liq bo'ladi. Talaba o'z ilmiy va amaliy qiziqishlarini hisobga olgan holda Bitiruv malakaviy ish mavzusini kafedra tomonidan tuzulgan va tasdiqlangan ro'yxat ichidan o'rnatilgan tartib bo'yicha mustaqil ravishda tanlashi bu borada yaratilgan imkoniyat hisoblanadi.

Bitiruv malakaviy ish berilgan topshiriq asosida shaxsan talaba tomonidan bajariladi.

Bitiruv malakaviy ishning tuzulishi umumiy qoida sifatida kirish, asosiy qism, xulosa, tadqiqot jarayonida foydalanilgan adabiyotlar va statistik to'plamlar hamda qo'shimcha materiallar ro'yxatidan, ilovalardan tashkil topadi. Bitiruv malakaviy ishning barcha qismlari bir-biri bilan mantiqan o'zaro bog'langan bo'lishi va mavzuning ochib berishga xizmat qilishi zarur. Shu bois ilmiy izlanishning konsepsiyasini, uning asosiy g'oyalarini belgilab beruvchi reja, ya'ni o'rganiladigan muammolarning asoslari va doirasini ishlab chiqish maqsadga muvofiq bo'ladi. Shuningdek, mavzuga tegishli nazariy va amaliy ma'lumotlarni to'plash, tartibga keltirish, tasniflash, tahlil qilish va umumlashtirish jarayonida bitiruv malakaviy ishning rejasi takomillashtirilishi yoki uning yo'nalishi o'zgartirilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ish mavzusi va rahbari talabaga biriktirish o'rnatilgan tartib bo'yicha mutaxassis chiqaruvchi kafedraning taqdimnomasiga asosan universitet rektorining buyrug'i bilan rasmiylashtiriladi.

Ish rahbari, Bitiruv malakaviy ishning mavzusiga muvofiq talabaga Bitiruv malakaviy ishga tegishli materiallarni to'plash bo'yicha (jumladan, bitiruvoldi yoki malakaviy amaliyotini o'tkazish davrida ham) topshiriq beradi. Topshiriqning shakli universitetning o'quv bo'limi tomonidan belgilanadi (topshiriq tahminan 1- ilovadagi kabi tuzilishi mumkin).

Topshiriq bitiruvchi tomonidan Bitiruv malakaviy ish bilan birgalikda Davlat attestatsiya komissiyasiga taqdim etiladi.

III. Bitiruv malakaviy ishni bajarishga rahbarlik

A). Bitiruv malakaviy ishlarga rahbarlarni belgilash tartibi

Bitiruv malakaviy ishlarga rahbarlar universitetning mutaxassis chiqaruvchi kafedrasida faoliyat olib borayotgan professorlar, dotsentlar yoki ilmiy xodimlar, Respublikaning yetakchi ilmiy markazlari va boshqa oliygohlarning turdosh kafedralarining professorlari, dotsentlari va ilmiy xodimlari, shuningdek, ushbu ixtisoslik bo'yicha faoliyat olib borayotgan muassasalarning yuqori malakali va salohiyatli mutaxassislaridan, yirik korxona va kompaniyalar, qo'shma korxonalar va xorijiy investitsiyalar asosida faoliyat olib borayotgan kompaniyalarning yetuk malakaga ega va salohiyatli mutaxassislari safidan tayinlanadi.

B). Bitiruv malakaviy ishga rahbarlik qiluvchining vazifalari

Bitiruv malakaviy ish rahbari:

- talabaga topshiriq beradi (namunada keltirilgan variantda 1-ilova);
- talaba bilan birgalikda bitiruv malakaviy ishning bajarilish jadvalini rejalashtiradi (joriy o'quv yili mobaynida);
- bitiruv malakaviy ish mavzusi bo'yicha talabaga reja tuzishga uslubiy jihatdan ko'maklashadi;
- asosiy adabiyotlarni, ma'lumot va arxiv materiallarini hamda mavzu bo'yicha boshqa manbalarni tavsiya etadi;
- milliy va xalqaro iqtisodiy tashkilotlar tomonidan chop qilingan statistik ma'lumotlarni, tahliliy va arxiv materiallarini tavsiya qiladi;
- mavzuga doir monografik tadqiqotlarni, maqola va tezislar to'plamlarini, muammoga oid boshqa manbalarni tavsiya etadi;
- biriktirilgan talabalar bilan muntazam ravishda konsultatsiyalar o'tkazadi va zaruriy maslahatlarni berib boradi;
- bitiruv malakaviy ishning talaba tomonidan bajarilish jarayonini nazorat etadi va ilmiy - uslubiy tavsiyalar beradi;
- talaba bajargan bitiruv malakaviy ishning sifatiga va muallifligiga javob beradi;
- mavzularning qaytarilishiga yoki ko'chirilishiga yo'l qo'ymaydi.

Bitiruv malakaviy ish rahbarining taklifiga binoan, kafedra Bitiruv malakaviy ishga rahbarlik qilishga ajratilgan vaqt byudjeti hisobidan (ishning ayrim boblari, qismlari, paragraflari va bndlari bo'yicha) boshqa maslahat beruvchi konsultantlarni taklif etishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ishning bo'limlari bo'yicha konsultantlar etib, oliy o'quv yurtlarining professorlari, dotsentlari va ilmiy xodimlari, ilmiy markazlar va boshqa oliygohlarning turdosh kafedralarining professorlari, dotsentlari, va ilmiy xodimlari, shuningdek, ushbu ixtisoslik bo'yicha faoliyat olib borayotgan muassasalarning yuqori malakali va salohiyatli mutaxassislaridan, yirik korxona va kompaniyalar, qo'shma korxonalar va xorijiy investitsiyalar asosida faoliyat olib boradigan kompaniyalarning yetuk malakaga ega va salohiyatli mutaxassislari tayinlanishi mumkin. Konsultantlar talaba bajargan ishning muvofiq qismini tekshiradi, tegishli ko'rsatmalar va zaruriy maslahatlarni berib boradilar.

O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan o'rnatilgan tartib bo'yicha mutaxassis chiqaruvchi kafedra bitiruv malakaviy ishga qo'yiladigan majburiy talablar hajmini belgilagan holda Bitiruv malakaviy ishni bajarish bo'yicha uslubiy qo'llanmalarni ishlab chiqadi va ular bilan talabalarni ta'minlaydi.

Bitiruv malakaviy ish berilgan topshiriq asosida shaxsan talaba tomonidan mustaqil ravishda bajariladi.

IV. Bitiruv malakaviy ishni yozish tartibi

A) Bitiruv malakaviy ishning mazmunini ochib berishga va alohida bandlariga qo'yiladigan talablar

Bitiruv malakaviy ish tuzulgan rejasiga muvofiq alohida boblarga va paragraflarga ajratiladi. Bu bndlarning nomi aniq va qisqa bo'lib, mavzuning mazmuniga to'liq mos kelishi va matnga muvofiq tarzda bosh harflar bilan yozilishi lozim.

Bitiruv malakaviy ishning asosiy qism boblar va uning ichida paragraflar shaklida tasniflanishi zarur. Bu qism bitiruv malakaviy ishning umumiy hajmining taxminan 80-85 foizini tashkil qilishi kerak. Bitiruv malakaviy ish kamida ikki bobdan, har bir bob esa ikki yoki uch paragrafdan tashkil topishi kerak (3-ilova).

Bitiruv malakaviy ishning har bir bo'limi muvofiq asoslar, qarorlar va xulosalar bilan yoritiladi. Bitiruv malakaviy ishda, ilgari bajarilgan mustaqil ishlarning natijalari yoki boshqa mualliflarning (ilmiy ma'ruzalari va maqolalari, hisob-grafika ishlari, kurs ishlari va loyihalari, albatta, nomlari ko'rsatilgan holda) ishlari, tahliliy-qiyosiy ma'lumotlar sifatida aks ettirilishi yoki ulardan foydalanilishi mumkin.

Tushuntirish qismi bitiruv malakaviy ishning mazmunini qisqa va muayyan shaklda ifodalashi lozim. Zaruriy hollarda tushuntirish qismiga grafiklar, rasmlar, eskizlar, diagrammalar, sxemalar va boshqalar, shuningdek, zaruriy qo'shimcha axborotlar yozilgan elektron shakldagi ma'lumotlar ilova etilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ishlarning tarkibiga bitiruv malakaviy ishning mavzusi, maqsadi va vazifalaridan kelib chiqqan holda elektron shakldagi taqdimot materiallari kiritilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ishning tushuntirish qismi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan o'rnatilgan tartib bo'yicha kamida 10-15 ming so'z hajmida belgilanadi.

Bitiruv malakaviy ishlarning tushuntirish qismi A4 (210x297 mm) formatli oq varaqning bir tomoniga qo'l yozma yoki kompyuterda 1,5 interval oraliqda amalga oshirilishi kerak.

Bitiruv malakaviy ishda chizmalarning formati, shartli belgilari, jadvallar, rasmlar va boshqalarning shrift va o'lcham (masshtab) lari amaldagi Davlat standartlari talablariga muvofiq kelishi zarur. Odatda, jadvallar, chizmalar, rasmlar va boshqalar A2 formatli qog'ozda (5-6 varaq hajmida) qalamda bajarilishi yoki zamonaviy texnika vositalari orqali tayyorlanib, ekranda elektron doskalarda slaydlar shaklida taqdim qilinishi lozim.

Bitiruv malakaviy ishning asosiy qismida mavzuning asosiy nazariy va metodik masalalari ko'rib chiqiladi, statistik ma'lumotlar tahlili natijalari ochib beriladi, o'rganilayotgan iqtisodiy jarayonlarning rivojlanish yo'nalishlari va qonuniyatlari aniqlanadi, ularga ta'sir qiluvchi omillar ko'rsatiladi hamda o'rganilayotgan iqtisodiy jarayonlarni takomillashtirishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Nazariy masalalarni yoritish jarayonida talaba Bitiruv malakaviy ish mavzusi va mazmunini O'zbekistonda milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, bozor munosabatlarini shakllantirish, tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish va milliy iqtisodiyotning jahon xo'jaligiga integratsiyalashuvi hamda hamkorlik jarayonlarining chuqurlashuvi bilan bog'lashga harakat qilishi lozim.

Bitiruvchi talaba shu bob va paragraflarni yozishda olgan nazariy bilimlarini O'zbekiston Respublikasi oldida turgan amaliy masalalar bilan o'zaro bog'lay olish qobiliyatini ko'rsata bilishi zarur. Unda milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish yoki iqtisodiyotni bozor munosabatlariga o'tkazish sohasida ilg'or tajribalarni umumlashtirish va tasniflash, mavjud kamchiliklarni va ularning kelib chiqish sabablarini aniqlash muhim o'rin egallaydi.

Bitiruv malakaviy ish matnini yozish jarayonida muallif ishda keltirilgan barcha ixtiboslar, jadvallar, rasmlar (grafiklar, chizmalar, diagrammalar, shakllar), boshqa ma'lumotlar va ko'rgazmali vositalar manbalarining ular tegishli bo'lgan joyning o'zida ixtibos (sitata) va havola (snoska) qilinishi zarur. Shuningdek, jadvallar, rasmlar va boshqa ma'lumotlar hamda ko'rgazmali vositalarni bayon qilishda matnda ularning tartib raqami bobni, paragrafni, jadvallar yoki rasmlarni ketma-ketliginin ifodalaydigan shaklda ko'rsatilib izohlanishi kerak. Masalan, *“1.2.5-jadval yoki 3.2.3-rasmda keltirilgan ma'lumotga ko'ra“* iboralarini qo'llashi ma'qul bo'ladi.

Agar matn ichida bitiruv malakaviy ishning boshqa bobidagi paragraflariga havola qilinadigan bo'lsa, oddiy qavs ichida qisqartirilgan holda (masalan, *qarang 2-bobning 2-paragrafidagi 4-jadvalga yoki 2.2.4-jadvalga manosida q. 2.2.4 shaklida*) ifodalanadi. Agar matnda jadvallar, rasmlar va boshqa ma'lumotlar

hamda ko'rgazmali vositalarga bir necha marta havola qilinganda ham ularning raqami keltirilib, izohlashga davom etilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ishning har bir bobidan so'ng xulosalar qilinadi.

Kafedraning tavsiyasiga binoan bitiruv malakaviy ish chet (ingliz, nemis, fransuz, rus yoki arab) tillarining birida bajarilishi mumkin. Chet tilida bajarilgan ishga davlat tilidagi annotatsiya ilova etiladi. Himoya vaqtida chet tilida bajarilgan ishning, ushbu bitiruv malakaviy ish tayyorlangan ixtisoslik bo'yicha salohiyatli mutaxassis tomonidan tarjimasini ta'minlanadi.

B) Bitiruv malakaviy ishning bajarilishi

Bitiruv malakaviy ish universitetning, odatda, ushbu maqsadda maxsus ajratilgan xonalarida, o'quv xonalarida va qiroatxonalarida bajariladi. Ayrim hollarda va zaruriyat tug'ulganda, bitiruv malakaviy ish korxonalar, muassasalar, ilmiy, loyihalash hamda Respublika va shahar kutubxonalarida, O'zR Fanlar Akademiyasi institutlari va ilmiy tadqiqot markazlari kutubxonalarida, yo'nalish bo'yicha faoliyat olib borayotgan vazirlik, qo'mita va tashkilotlar, idoralar va boshqa kutubxona yoki maxsus moslashtirilgan xonalarda bajarilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ishning bajarilishi bo'yicha talabaning hisobot berish muddatlari o'quv jarayonining grafigidan kelib chiqib dekanat tomonidan belgilanadi va nazorat qilinadi. Dekanat belgilagan muddatlarda, talaba bitiruv malakaviy ishning bajarilishi haqida ilmiy rahbar va kafedra mudiri oldida hisobot beradi. Ana shu maqsadda kafedrada har bir bitiruvchi kesimida bitiruv malakaviy ishlarning bajarilish monitoringi tashkil etilib, uning bajarilish holati rahbarning haftalik hisobotlari asosida foizlarda aniqlab boriladi.

Talaba-ish muallifi, tanlangan qarorning to'g'riligiga va uning topshiriqqa muvofiqligiga, bitiruv malakaviy ishda ko'chirmachilik holatining yo'qligiga javob beradi.

Bitiruv malakaviy ishlarni bajarish bosqichlarida belgilangan muddatlardan kechikish hollari aniqlanganda ularni bartaraf etish bo'yicha tegishli choralar kafedra mudiri tomonidan belgilanadi.

V. Bitiruv malakaviy ishda ixtibos (sitata) va havola (snoska) larni qayd qilish usullari

Ixtibos (sitata) va **havola** (snoska) larni qayd qilish quyidagi talablarga rioya qilish maqsadga muvofiq bo'ladi:

- **Ixtibos** va **havolalarning** manbasi ular keltirilgan betning tagida beriladi.
- Matnning ostida manbani ko'rsatish uchun keltirilgan matn-tagmatn sifatida ifodalanadi va u asosiy matn ostida o'tkazilgan chiziq bilan ajratib qo'yiladi.
- Tagmatn ham xatboshi bilan boshlanadi.
- Tagmatn ish yoki boblar bo'yicha arab raqamida ketma-ketlikda raqamladi.
- Tagmatnning raqami "**Ixtiboslarda**" keltirilgan jumla yoki iboraning oxirgi so'zida qo'shtirnoqdan keyingi so'zning ustida qo'yiladi.
- "**Havolalarda**" esa tagmatnning raqami ma'lumotlar va ko'rgazmali vositalar nomining oxirgi so'zi ustida qo'yiladi.
- Tagmatnda **kitoblar** ko'rsatilganda quyidagi tartibga amal qilish zarur: muallifning familiyasi (to'liq), ismi-sharifi (bosh hariflari), nuqta alomati, Kitobning nomi, nuqta, tire va keyin chop qilingan shahar, ikki nuqta, nashriyot nomi, nashriyot nomi qo'shtirnoqqa olinadi, nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, Kitob yoki boshqa manbaning "Ixtibos yoki havola" qilingan beti (betlari). Masalan: Shodiyev R.H., Mahmudov E.R. Jahon iqtisodiyoti. -Toshkent: "G'.G'ulom" nashriyoti. 2005. 91-95 - betlar.
- Tagmatnda **jurnallarda** e'lon qilingan maqolalar keltirilganda: maqola muallifining familiyasi (to'liq), ismi-sharifi (bosh hariflari), nuqta alomati, maqolaning to'liq nomi, parallel ishorasi, jurnal nomi qo'shtirnoqsiz holda, nuqta va drob, tire va chop qilingan shahar, ikki nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, tire, jild soni, nuqta, tire, maqola bosilgan bet (betlar). Masalan: a). (jurnalda) Sodiqov Z.R. Tashqi savdoni faollashtirish // Jamiyat va boshqaruv jurnali.// –Toshkent: 2007. - №3. - 106-107-b.).
- Tagmatnda **to'plamlarda** e'lon qilingan tezislar keltirilganda: tezis muallifining familiyasi (to'liq), ismi-sharifi (bosh hariflari), nuqta alomati,

tezisning to'liq nomi, parallel ishorasi, to'plam nomi qo'shtirnoqsiz holda, nuqta va drob, chop qilingan shahar, ikki nuqta, nashr qilgan tashkilot yoki tashkilotlar nomi, nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, tire, tezis bosilgan bet (betlar) va nuqta, ma'ruza tezislari to'plam qilingan ilmiy - amaliy konferensiyaning ta'lim muassasasi yoki respublika yoki xalqaro miqyosda o'tkazilganligi ham keltirilishi lozim. Masalan: Iskanderov I.I. O'zbekistonda integratsiya jarayonini kengaytirishning iqtisodiy asoslari //Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning qonuniyatlari va tendensiyalari: tajriba va muammolar. / Toshkent: O'zR FA Iqtisodiyot Instituti, "Ijtimoiy fikr" jamoatchilik fikrini o'rganish markazi, Ijtimoiy-iqtisodiy tadqiqotlar markazi. 2007. –24-34-b. Respublika ilmiy - amaliy konferensiya ma'ruzalar tezislari to'plami.

- Agar **tagmatnda** statistik to'plam yoki tahliliy material ko'rsatilganda quyidagi tartibga amal qilish zarur: statistik to'plam yoki tahliliy materialning nomi (to'liq, agar manbaning qisqartma nomi rasman tasdiqlangan va ommaviylashgan bo'lsa, qisqartma nomi keltirilishi mumkin), nuqta, chop qilingan shahar (xorijiy tillardagi manbalarning chop qilingan mamlakati ham keltiriladi), ikki nuqta, nashr qiluvchi muassasa nomi, nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, tire, jild soni (agar ko'p jildli bo'lsa), nuqta, manbaning "Ixtibos yoki havola" qilingan beti (betlari). Masalan: a). **O'zbekistonning yillik statistik to'plami.** –Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. 2009. 345-372- betlar. yoki b). **World Development Indicators (WDI).** - Washington, D. C. USA: THE WORLD BANK. 2010. 234-249- betlar.

VI. Foydalanilgan adabiyotlar va manbalar ro'yxatini tuzush tartibi

Bitiruv malakaviy ishlarni bajarish jarayonida imkon qadar ko'proq adabiyot va manbalardan foydalanish ishning saviyasini oshishiga va ratsional xulosalar chiqarishga zamin yaratadi. Izlanish jarayonida foydalanilgan adabiyot va manbalar, statistik to'plam va tahliliy materiallar ro'yxatini tuzushda quyidagi tartibga rioya qilish zarur:

- O'zbekiston Respublikasi Qonunlari.

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmon va qarorlari.
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qaror va farmoyishlari,
- O'zbekiston Respublikasi Vazirliklari, Idoralari va Qo'mitalarining qarorlari va farmoyishlari, nizomlari keltiriladi;
- O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A. Karimovning asarlari va ma'ruzalari keltiriladi;
- mavzuga tegishli ilmiy-amaliy va nazariy manbalar (bularning ketma-ketligi mualliflarning familiyasi bo'yicha alfavit tartibida) keltiriladi;
- mavzuga tegishli dissertatsiya va avtoreferatlar (bularning ketma-ketligi mualliflarning familiyasi bo'yicha alfavit tartibida) keltiriladi;
- jurnallardagi ilmiy maqolalar (bularning ketma-ketligi mualliflarning familiyasi bo'yicha alfavit tartibida) keltiriladi;
- ilmiy ishlar to'plamlari va konferensiya materiallari tezislar (bularning ketma-ketligi mualliflarning familiyasi bo'yicha alfavit tartibida) keltiriladi;
- O'zbekiston Respublikasi rasmiy idoralari tomonidan chop qilingan statistik to'plamlar va tahliliy materiallar (yillar bo'yicha xronologik ketma-ketlikda) keltiriladi;
- xalqaro iqtisodiy tashkilotlar va xorijiy mamlakatlarning rasmiy idoralari tomonidan chop qilingan statistik to'plamlar va tahliliy materiallar (yillar bo'yicha xronologik ketma-ketlikda) keltiriladi;
- agar, bitiruv malakaviy ishda xorijiy tillardagi ilmiy manbalardan foydalanilsa, ularni chet tillardagi adabiyotlar bandi sifatida ajratib, davlat tilida keltirilgan adabiyotlardan keyin tillar bo'yicha keltirish mumkin. Masalan: a) Rus tilidagi manbalar: keyin, b) Ingliz tilidagi manbalar: va hokazo shaklida (bularning ketma-ketligi mualliflarning familiyasi bo'yicha alfavit tartibida) tuziladi.
- kitoblar, ya'ni, ilmiy-amaliy va nazariy manbalar hamda statistik va tahliliy materiallar keltirilganda quyidagi tartibga amal qilish zarur: muallifning familiyasi (to'liq), ismi-sharifi (bosh hariflari), nuqta alomati, kitobning nomi, nuqta, chop qilingan shahar, ikki nuqta, nashriyot nomi, vergul, nashr qilingan yil, nuqta, tire, "ixtibos yoki havola" sifatida keltirilgan kitob yoki boshqa manbaning umumiy

beti. Masalan: Vaxabov A.V. va boshqalar. Xorijiy investitsiyalar. –Toshkent: Moliya, 2011. - 328 b., (7-ilovaga qarang).

- jurnal va to'plamlar adabiyotlar manbasi sifatida keltirilganda quyidagi tartibga amal qilish zarur: maqola muallifining familiyasi (to'liq), ismi-sharifi (bosh hariflari), nuqta alomati, maqolaning to'liq nomi, parallel ishorasi, jurnal yoki to'plam nomi qo'shtirnoqsiz holda, nuqta, chop qilingan shahar, ikki nuqta, nashriyot yoki tashkilot nomi, nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, tire, jild soni, nuqta, tire, maqola yoki tezis bosilgan betlar (7-ilovaga qarang).
- bitiruv malakaviy ishni yozish jarayonida foydalanilgan adabiyotning muallifi ikkitagacha bo'lsa, yuqorida keltirilgan talab bo'yicha rasmiylashtiriladi;
- agar, bitiruv malakaviy ishni yozish jarayonida foydalanilgan manbaning muallifi uch va undan ortiq bo'lsa, dastlabki ikkita muallif yuqorida keltirilgan talab bo'yicha rasmiylashtirilib, qolganlari “*va boshqalar*” deb yoziladi;
- agar, bitiruv malakaviy ish yozish jarayonida foydalanilgan adabiyotning muallifi o'n va undan ortiq bo'lsa, mualliflar o'rniga “tahrirchining familiyasi ismi-sharifi” mualliflarga qo'yilgan talab bo'yicha rasmiylashtiriladi;
- agar, “Tahrirchi” bittadan ko'p bo'lsa, birinchisi qayd qilinib, qolganlari uchun “*va boshqalar*” deb yoziladi.
- agar, bitiruv malakaviy ish yozish jarayonida foydalanilgan statistik to'plam yoki tahliliy material ko'rsatilganda quyidagi tartibga amal qilish zarur: statistik to'plam yoki tahliliy materialning nomi (to'liq, agar manbaning qisqartma nomi rasman tasdiqlangan va ommaviylashgan bo'lsa, qisqartma nomi keltirilishi mumkin), nuqta, chop qilingan shahar (xorijiy tillardagi manbalarning chop qilingan mamlakati ham keltiriladi), ikki nuqta, nashr qiluvchi muassasa nomi, nuqta, nashr qilingan yil, nuqta, tire, jild soni (agar ko'p jildli bo'lsa), nuqta, manbaning umumiy beti keltiriladi. Masalan: a). **O'zbekistonning yillik statistik to'plami**. –Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. 2009. 452 bet. yoki b). **World Development Indicators (WDI)**. - Washington, D. C. USA: THE WORLD BANK. 2010. 464-bet.

- BMI da foydalanilgan adabiyotlarning nomi tarjima qilinmaydi va yozuv imlosi o'zgartirilmaydi, ya'ni manba qaysi tilda yoki imloda bo'lsa, o'sha tartibda berilishi zarur.

VII. Materiallarni yoritib berishga qo'yiladigan talablar

A). Texnik-uslubiy talablar

Bitiruv malakaviy ish imlo xatolarisiz, ravon ilmiy iboralar va tushunarli tilda yozilishi, jumla va gaplar aniq ifodalanishi, ular o'zaro bog'liq bo'lishi va mantiqan bir-birini to'ldirib turishi kerak. Unda keltirilayotgan statistik va tahliliy materiallar faqatgina ko'rgazma vazifasini o'tab qolmasdan, aniq ilmiy xulosalar chiqarish va ularni isbotlab berish uchun xizmat qilishi lozim. Bitiruv malakaviy ishda keltirilgan barcha ma'lumotlarning aniqligiga, to'g'riligiga va haqiqiyligiga uning muallifi javobgar hisoblanadi.

Bitiruv malakaviy ish talaba tomonidan mustaqil ravishda shaxsan bajarilishi shart. Talaba tomonidan turli xil manbalardan keltirilgan dalillar, statistik ma'lumotlar, turli mualliflarning fikrlaridan ixtiboslar to'g'ri va ilmiy ma'lumotlar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

B). Ilmiy-ma'lumotlarga sayqal berish

Bitiruv malakaviy ishda ilmiy-ma'lumotlarga sayqal berish nashr etishga tayyorlanayotgan ilmiy ishlar talablariga javob berishi kerak.

Bitiruv malakaviy ishni yozish jarayonida talaba shu sohada mavjud bo'lgan va o'zi foydalangan boshqa ilmiy tadqiqot, axborotlardan asoslar keltirishi zarur.

Ilmiy-ma'lumotlarga sayqal berish davomida talaba quyidagi shartlarga rioya qilishi lozim:

- bitiruv malakaviy ishni yozish davomida foydalanilgan adabiyotlar va boshqa manbalardan asos keltirish bir xil tartibda yoritilishi;
- matnda foydalanilgan manbalar sahifa ostida belgilangan tartibda keltirilishi;

- sahifa ostida berilgan izoh tarzidagi yozuvda vaqtli nashrlar, kitoblar, maqolalar nomi qo'shtirnoqqa olinmasligi;
- bitiruv malakaviy ishlarida berilgan jadvallar, rasmlar va boshqa ko'rgazmali ma'lumotlar bir betda joylashtirilishi va ikkinchi betga o'tmasligi;
- bitiruv malakaviy ishni yozish jarayonida foydalanilgan adabiyot va ilmiy manbalar soni mavzuni ochib beradigan darajada bo'lishi lozim.

C). Ilmiy-nazariy adabiyotlardan foydalanish

Bitiruv malakaviy ishni sifatli bajarish uchun tanlab olingan mavzu bo'yicha maxsus ilmiy adabiyotlarni va manbalarni chuqur tadqiq etish talab etiladi. Bunda ko'rib chiqilayotgan savollarga tegishli rasmiy ma'lumotlarni, ilmiy asarlarni, darsliklarni, ilmiy maqolalar va to'plamlarni, ilmiy anjumanlar materiallarini, statistik ma'lumotlarni tadqiq etish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Adabiyotlarni tadqiq etish jarayonida asosiy e'tiborni birinchi navbatda maqola yoki kitobning bitiruv malakaviy ish bilan to'g'ridan-to'g'ri bog'liq bo'lgan qismlariga, ya'ni boblarga, paragraflarga qaratish kerak. Shu bilan birga ishni yozish jarayonida zarur savollarni tushirib qoldirmaslik maqsadida har bir o'rganilayotgan adabiyotni boshidan oxirigacha ko'z yugurtirib chiqish lozim.

Adabiyotlarni o'qish va tadqiq etish jarayonida bitiruv malakaviy ish bilan bog'liq bo'lgan savollardan parcha ko'chirib olish zarur. Har bir parchada uning manbasi va manbadagi sahifasi ko'rsatilishi foydadan xoli bo'lmaydi. Adabiyotlar bilan tanishish jarayonida muallif o'z xulosalarini isbotlash uchun foydalangan tahlilning texnik usullarini, ya'ni jadvallar, rasmlar, statistik ma'lumotlarni guruhlarga ajratish va boshqalarini yozib qo'yish zarur, chunki ularning ba'zi birlaridan bitiruv malakaviy ishni yozish davomida foydalanish mumkin.

O'rganilayotgan adabiyotlardan ko'chirib olinayotgan parchalarni alohida qog'ozning faqat bir tomoniga, yozuv uchun hoshiya qoldirgan holda yozish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Adabiyotlar bilan tanishish jarayonida vujudga kelgan g'oyalarni shu zohotiyiq yozib qo'yish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Bitiruv malakaviy ishni talab darajasida yozish uchun salmoqli hajmdagi adabiyotni ko'rib chiqish va tadqiq etish talab qilinganligi sababli parchalar shaklida to'plangan ma'lumotlarni tartibga solish lozim. Bunday tartibga solish turlaridan biri quyidagicha bo'lishi mumkin. Har bir parcha ma'lum bir raqam bilan belgilab qo'yiladi. Masalan, «1.1» raqami parchadan 1-chi bobning 1-chi paragrafini yozish davomida foydalaniladi degan ma'noni bildiradi. Shuningdek, yig'ilgan ma'lumotlarni har bir paragraf ichida yoritiladigan savollar bo'yicha tasniflash va tartibga keltirish ham mumkin.

Agar adabiyotlar manbalari bilan ishlash talaba tomonidan vijdonan amalga oshirilsa, u qaysi savollar bo'yicha qanday nazariy va amaliy ma'lumotlar to'plash kerakligini va bu ma'lumotlarning qaysi yo'nalishda qayta ishlash va tahlil qilish lozimligini yaxshi biladi.

D). Amaliy ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash

Amaliy ma'lumotlarni yig'ishda tadqiqot ob'ektining hisobotlaridan, ilmiy-amaliy anjumanlar materiallaridan va boshqa tadqiqotlardan foydalanish mumkin. Bundan tashqari tanlangan mavzu bo'yicha mustaqil iqtisodiy hisob-kitoblarni amalga oshirish ham muhim ahamiyatga ega.

Turli ko'rsatkichlarning dinamikasini tahlil qilish uchun bir necha yillik kerakli ma'lumotlarni yig'ish talab qilinadi.

Yig'ilgan ma'lumotlarni alohida boblar va paragraflar bo'yicha taqsimlash va shundan keyingina ularni har bir bob va paragraf maqsadi va vazifalariga mos ravishda qayta ishlashga kirishish yaxshi samara beradi.

VIII. Bitiruv malakaviy ishni rasmiylashtirish tartibi

A). Bitiruv malakaviy ishni bayon qilishdagi texnik talablar

Bitiruv malakaviy ish ilmiy rahbar bilan talaba birgalikda tuzgan rejaga muvofiq alohida boblarga, paragraflarga ajratiladi. Bu boblar va paragraflar bitiruv malakaviy ish mavzusining mazmunini ochib berishi kerak. Shuningdek, boblar va paragraflar matnga mutanosib tarzda bosh harflar bilan yozilishi lozim. Ishda betlar

zar varoqdan hisoblanib, ammo, zar varoq va mundarijaga bet qo'yilmaydi. Bitiruv malakaviy ishga raqamlar arab raqamida uchinchi betdan boshlab, varoqning tepa o'rta yoki o'ng chet qismida, yoxud varoqning pastki o'rta yoki o'ng chet qismida qo'yilishi mumkin.

Bitiruv malakaviy ish A4 (210x297) formatli oq varoqning bir tomoniga yoki kompyuterda 1,5 interval oraliqda yoziladi va uni yozish jarayonida quyidagi hoshiyalar o'lchamiga rioya qilish zarur:

chap hoshiya – 30 mm.

o'ng hoshiya - 15 mm.

pastki hoshiya -25 mm.

yuqori hoshiya - 25 mm.

Bitiruv malakaviy ishda keltirilgan jadvallarning nomi va ketma-ketlik raqami jadvalning tepasida, rasmlarning nomi va ketma-ketlik raqami esa rasmlarning tagida yoziladi. Bitiruv malakaviy ishda keltirilgan jadvallar va rasmlarning rasmiylashtirilish tartibi 8-ildovada berilgan. Shuningdek, barcha formulalar arab raqamlari bilan boblar yoki bitiruv malakaviy ish bo'yicha ketma-ketlik asosida raqamlab chiqilishi kerak. Formulalarning raqami uning to'g'risida varoqning o'ng tomonida qavs ichida ko'rsatiladi.

B). Bitiruv malakaviy ishning tarkibiy tuzilishi

Bitiruv malakaviy ish quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- zar (titul) varag'i;
- mundarija;
- kirish;
- asosiy qism (mavzuning batafsil bayoni);
- xulosa;
- foydalanilgan adabiyotlar va manbalar ro'yxati;
- bitiruv malakaviy ish bilan bog'liq ilovalar.

IX. Bitiruv malakaviy ishning tarkibiy tuzulishining ichki mazmuni:

Zar (titul) varog'i bitiruv malakaviy ishning birinchi sahifasi bo'lib, universitet tomonidan o'rnatilgan tartibga muvofiq, (2-ilovada keltirilgan) shaklda rasmiylashtiriladi va kompyuterda yoziladi. Zar varoqdan keyin mundarija keladi.

Mundarija, bu qismda bitiruv malakaviy ishning boblari, paragraflari va bandlari keltiriladi. Bitiruv malakaviy ishning boblari, paragraflari va bandlarining nomlari qisqartirilmaydi va asosiy matn sarlavhasiga muvofiq tarzda berilishi zarur (3-ilova). Mundarijadan keyin ishning Kirish qismi keladi.

Kirish qismida quyidagilar keltirilishi shart:

- bitiruv malakaviy ish mavzusining dolzarbligi va ahamiyati;
- mavzuning o'rganilganlik darajasi;
- ishda qo'yilgan maqsadi va undan kelib chiqadigan vazifalar;
- mavzuning ob'ekti va predmeti;
- mavzuning ilmiy yangiligi;
- mavzuning amaliy ahamiyati;
- bitiruv malakaviy ishning tarkibiy tuzulishi;
- mavzu bo'yicha chop qilingan maqola va tezislarning manbalari (bu bandni faqat maqola va tezis chop qildirganlar keltiradi);

Kirishning umumiy hajmi A4 format varaqda, 3 betdan 6 betgacha bo'lishi mumkin.

Asosiy qismda o'rganilayotgan mavzuning nazariy va amaliy jihatlarini boblarga va paragraflarga ajratilgan holda bayon qilinadi. bitiruv malakaviy ishning matnini bayon qilish tartibi alohida qism sifatida keltirilgan. Asosiy qismdan keyin ishning **Xulosa** qismi keladi.

Xulosada talaba tanlagan mavzusi bo'yicha nazariy va amaliy shart-sharoitlarni o'rganib, mavjud muammolarni bartaraf qilish va jarayonni yanada faollashtirish borasida qisqa, aniq va lo'nda fikrini muxtasar shaklda bayon qiladi. Bitiruv malakaviy ishda xulosaning hajmi A4 format varoqda, 3 betdan 6 betgacha bo'lishi mumkin. Xulosadan keyin foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar va manbalar ro'yxati bitiruv malakaviy ish

muallifi tomonidan foydalanilgan barcha rasmiy hujjatlar, ilmiy manbalar, statistik va tahliliy materiallar, shuningdek, ilmiy maqola va tezislarni to'plamidan tashkil topadi. Adabiyotlar va ulardan foydalanish tartibi alohida qismda keltirilgan.

Ilovada asosiy matnni o'qishni qiyinlashtiradigan va mavzuni yoritish uchun to'liq foydalanilmaydigan ma'lumotlar, jadvallar, grafiklar, rasmiy hujjatlar nusxalari, diagrammalar keltiriladi va belgilangan tartibda ketma-ketlik asosida raqamlab chiqiladi.

X. Bitiruv malakaviy ishni himoya qilish

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2010 yil 9-iyundagi 225-sonli Buyrug'i bilan belgilangan tartibda rasmiylashtirilgan bitiruv malakaviy ish (kompyuterda bajarilgan holda uning elektron varianti bilan birga) talaba tomonidan rahbarga taqdim etiladi. Rahbar, bitiruv malakaviy ish talab darajasida bajarilganligiga ishonch bildirgandan, so'ng, ishni o'z taqrizi, ya'ni **"Ilmiy xulosa"**si bilan birga kafedra mudiriga taqdim etadi. Taqrizda talabaning faolligi, qabul qilingan qarorlardagi yangiliklar va bitiruv malakaviy ishning boshqa ijobiy tomonlari tavsiflanadi. Kafedra mudiri, taqdim etilgan materiallar asosida, bitiruv malakaviy ishni talaba tomonidan Yakuniy davlat attestatsiyasi komissiyasida himoya qilishga kiritish haqida qaror qabul qiladi.

Agar, kafedra mudiri talabaning bitiruv malakaviy ishini himoyaga kiritish mumkin emas deb hisoblasa, masala kafedra majlisida, rahbar ishtirokida muhokama etiladi. Kafedra majlisining bayonnomasi fakultet dekani tomonidan tasdiq uchun rektorga taqdim etiladi.

Himoyaga kiritilgan bitiruv malakaviy ish taqrizga yuboriladi (tashqi taqrizga yuborish xati va unga ilova qilingan taqrizga qo'yiladigan talablar 6-ildavda keltirilgan).

Taqrizchilar tarkibi bitiruvchilarga ish beruvchi soha mutaxassislari safidan tanlanadi. Taqrizchilar sifatida boshqa oliy ta'lim muassasasining professor - o'qituvchilari ham jalb etilishi mumkin.

Fakultet dekani Bitiruv malakaviy ishni "Taqriz" bilan himoya uchun Yakuniy

davlat attestatsiyasi komissiyasiga taqdim etadi.

Bitiruv malakaviy ishni himoya qilish tartibi O'zbekistan Respublikasi Oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarini yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risidagi Nizom bilan belgilanadi.

Bitiruv malakaviy ishlar himoyasi zamonaviy axborot texnologiyalari vositasida taqdimot (prezentatsiya) shaklida tashkil etiladi va o'tkaziladi.

Bitiruv malakaviy ishlar mavzusi, mazmun-mohiyati va xususiyatlariga muvofiq ularning himoyasini tashkil etish va o'tkazishning boshqa shakllari oliy ta'lim muassasasi Ilmiy kengashi tomonidan o'rnatilishi mumkin.

Arxiv, axborot-resurs markazi va kafedralarda saqlanayotgan yoki internet resurslaridan foydalanib aynan ko'chirib olganligi rasmiy himoyagacha aniqlanib tasdig'ini topgan bitiruv malakaviy ishlari kafedra mudiri taqdimnomasiga asosan rektor buyrug'i bilan bekor qilinadi va bitiruvchiga qoniqarsiz baho qo'yilib, ish rahbari keyingi uch yil davomida bitiruv malakaviy ishlarga rahbar etib tayinlanmaydi.

Oliy ta'lim muassasasida zamonaviy axborot texnologiyalari vositasida taqdimot (prezentatsiya) shaklida bitiruv malakaviy ishlar himoyasini tashkil etish uchun yetarli darajada maxsus jihozlangan auditoriyalar belgilanadi.

Bitiruv malakaviy ish himoyasidan so'ng (kamida 10 yil) oliy ta'lim muassasasida saqlanadi. Har xil sabablar bo'yicha bitiruv malakaviy ishni boshqa tashkilot yoki xodimlarga topshirish zaruriyati bo'lgan hollarda (tadbiq etish, tanlovlar va hokozolar), ishdan nusxa olinadi va ularga mazkur nusxa beriladi, ishning asl nusxasi oliy ta'lim muassasasida qoldiriladi.

XI. Davlat attestatsiya komissiyalarining faoliyati

A) Davlat attestatsiya komissiyalarining tuzulishi

Toshkent islom universitetida bitiruv malakaviy ishni himoya qilish bo'yicha "Davlat attestatsiya komissiyalari"ning faoliyati O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 1998 yil 31 dekabrda 362 sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekistan Respublikasi oliy o'quv yurtlari bitiruvchilarini yakuniy

davlat attestatsiyasi to'g'risidagi Nizom"ga asosan tashkil qilinadi.

Davlat attestatsiya komissiyasi – BMI himoyasi va ixtisoslik fanlaridan o'tkaziladigan attestatsiyalar uchun tuzulgan attestatsiya komissiyalaridan tashkil topadi.

Toshkent islom universitetida «Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar» yo'nalishi bitiruvchilarining "Bitiruv malakaviy ishlar"i himoyasini o'tkazish uchun Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi tuziladi.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan o'rnatilgan tartib bo'yicha "Davlat attestatsiya komissiyasi"ni rais boshqaradi. Rais yo'nalish bo'yicha faoliyat olib borayotgan barcha attestatsiya komissiyalarining faoliyatini tashkil qiladi va nazorat etadi, hamda bitiruvchilarga qo'yiladigan talablarning birligini ta'minlaydi. Davlat attestatsiya komissiyasining raisi attestatsiya komissiyalaridan birini boshqarishi va ulardan birining ishida a'zo sifatida ishtirok etishi mumkin.

Davlat attestatsiya komissiyalarining raislari har yili har bir muayyan tur bo'yicha alohida ushbu o'quv yurtida ishlamayotgan ishlab chiqarishning yetakchi mutaxassislari va olimlari tarkibidan tayinlanadilar.

Davlat attestatsiya komissiyalari mutaxassis chiqaruvchi oliy o'quv yurtining rahbariyati va ilmiy-pedagogik kadrlari tarkibidan (attestatsiya komissiyasi tarkibining 50% dan ortiq bo'lmagan) va boshqa taklif etiladigan muassasalar vakillaridan - mazkur soha kadrlariga talabgor bo'lgan korxona, tashkilot va muassasalarning yuqori malakali mutaxassislari, turdosh oliy o'quv yurtlarining yetakchi professor-o'qituvchi va ilmiy xodimlari, tegishli sohalar va O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi tizimidagi mutaxassis-olimlaridan shakllantirilishi mumkin. Attestatsiya komissiyalarining raislari-davlat attestatsiya komissiyasi raisining o'rinbosari hisoblanadilar.

Sinov turlari bo'yicha Davlat attestatsiyasi komissiyasining shaxsiy tarkibi TIU rektori tomonidan bitiruv semestri boshlanishidan bir oy oldin tasdiqlanadi.

B) Yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi

Attestatsiya sinovlarini o'tkazish shakli va tartibi TIU Ilmiy Kengashi tomonidan belgilanadi va yakuniy attestatsiya boshlanishidan olti oy avval talabalar e'tiboriga yetkaziladi. Talabalar dasturlar bilan ta'minlanadilar, ularga tegishli tayyorgarlik ko'rish va konsultatsiyalar o'tish uchun sharoitlar yaratiladi.

«Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar» yo'nalishi (mutaxassislik) bo'yicha «Bitiruv malakaviy ish» himoyasiga ta'lim dasturlarining to'liq kursini tugatgan va o'quv rejasida nazarda tutilgan barcha attestatsiya sinovlaridan muvaffaqiyatli o'tgan shaxslar qo'yiladi.

Yakuniy davlat attestatsiya sinovlari va bitiruv malakaviy ishlar himoyasi (yopiq mavzulardagi ishlardan tashqari) davlat attestatsiya komissiyalarining ochiq majlislarida, komissiya a'zolarining uchdan ikki qismi ishtirok etgan holda o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasiga kiritilgan barcha turdagi attestatsiya sinovlarining natijalari o'zlashtirish ko'rsatkichlari (% ga nisbatan) bilan aniqlanadi va attestatsiya komissiyasining majlis bayoni belgilangan tartibda rasmiylashtirilgandan so'ng shu kunning o'zida e'lon qilinadi.

Bitiruvchilarning BMI bo'yicha baholash jarayonida 5-ildavda keltirilgan shart va talablardan kelib chiqiladi.

Bitiruvchilarning yakuniy davlat attestatsiyasi natijalari bo'yicha Davlat attestatsiya komissiyasi bitiruvchilarga «Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar» yo'nalishi (mutaxassislik) bo'yicha malaka va oliy ma'lumotga ega bakalavrligi to'g'risidagi diplomni berish haqida qaror qabul qiladi.

O'quv dasturlarini o'zlashtirishda katta yutuqlarga erishgan va o'quv rejasidagi fanlarning kamida 3/4 qismi bo'yicha 85% dan yuqori o'zlashtirish ko'rsatkichlariga erishgan (boshqa fanlar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 70% dan yuqori bo'lgan) hamda yakuniy attestatsiya sinovlari va bitiruv malakaviy ishni himoya qilish bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlari 85% dan yuqori bo'lgan bitiruvchiga **"Imtiyozli"** diplom beriladi. **"Imtiyozli"** diplom berishning aniq shartlari oliy o'quv yurti **Ilmiy Kengashi** tomonidan belgilanadi.

Davlat attestatsiya komissiyalarining qarorlari yopiq majlislarda, ochiq ovoz berish yo'li bilan, majlisda ishtirok etuvchilarning ko'pchilik ovozi bilan qabul

qilinadi. Ovozlar teng bo'lgan holda, raisning ovozi hal qiluvchi hisoblanadi.

TIU ni bitiruvchisiga tegishli malaka va oliy ma'lumotga ega bakalavrligi to'g'risidagi diplomni berish uning yakuniy davlat attestatsiyasi tarkibiga kiritilgan attestatsiya sinovlarining barcha turlaridan muvaffiqiyatli o'tgan holdagina amalga oshiriladi.

BMI bo'yicha yakuniy davlat attestatsiya sinovlari yakuniy semestrda o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlaridan (yoki attestatsiya sinovlari turlaridan biri bo'yicha) o'qish uchun belgilangan muddat davomida o'ta olmagan talaba, oliy o'quv yurtini bitirgandan so'ng, uch yil davomida yakuniy davlat attestatsiyasiga qaytadan kiritiladi (o'tmagan attestatsiya sinovlarining har bir turi bo'yicha bir marta). Attestatsiya sinovlarining barcha turlaridan qayta o'tish tartibi oliy o'quv yurti tomonidan belgilanadi.

Davlat attestatsiya sinovlaridan (yoki attestatsiya sinovlari turlaridan biri bo'yicha) qayta o'ta olmagan talaba, akademik ma'lumotnoma oladi.

Uzrli sabab bilan attestatsiya sinovlaridan o'ta olmagan yoki sinovda qatnasha olmagan talabalar rektorning qarori bilan Davlat attestatsiya komissiyasining ishi yakunlanishiga qadar, boshqa muddatlarda o'tkaziladigan attestatsiya sinovlariga kiritilishi mumkin.

Davlat attestatsiya komissiyasining ishi bo'yicha hisobot TIU Ilmiy Kengashida ko'rib chiqiladi va Davlat attestatsiya komissiyasining ishi tugaganidan so'ng bir oy muddatda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga takdim etiladi.

XII. BMI va tegishli hujjatlarning taqdim qilish tartibi

Himoya kunidan oldin o'rnatilgan tartib bo'yicha quyidagi hujjatlar kafedraga taqdim qilinishi zarur:

1. Belgilangan tartibda rasmiylashtirilgan BMI.
2. Bitiruv malakaviy ish rahbarining ilmiy xulosasi.
3. Tashqi taqriz.
4. BMI ni kafedrada tomonidan himoyaga tavsiya etilganligi to'g'risidagi

bayonnomadan ko'chirma.

5. Talaba tomonidan BMI mazmuni bo'yicha 5-7 bet hajmda yozilib, kompyuterda terilgan annotatsiya 6-7 nusxada.

6. Ilmiy xulosa va tashqi taqriz hajmi o'rtacha 1,5-2 betdan tashkil topadi.

7. Ilmiy rahbarning xulosasi, Tashqi taqriz, Topshiriq va BMI ni kafedrada muhokama qilinganligi va himoyaga tavsiya etilganligi to'g'risidagi bayonnomadan ko'chirma BMI muqovasining ichki tomonida konvertga solib yelimlanadi.

8. Talaba, agar mavzu bo'yicha maqola yoki tezis chop qildirgan bo'lsa, uni belgilangan tartibda kserokopiyasini taqdim qiladi.

1-ilova.

“Tasdiqlayman”
Kafedra mudiri _____

(FISh, ilmiy unvoni va darajasi)

Fiqh, iqtisod va tabiiy fanlar fakulteti “Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar” yo’nalishi bakalavr bosqichi 4-kurs talabasi _____ ga Bitiruv malakaviy ish bo’yicha

(Talabaning familiyasi, ismi-sharifi (to’liq))

Bitiruv malakaviy ish rahbari _____ dan
(FISh, ilmiy unvoni va darajasi)

T O P S h I R I Q

Ish mavzusi _____

1. Tugallangan ishni topshirish muddati 20__ yil «__» _____ dan

«__» _____ gacha

2. Bazaviy korxona (vazirlik, qo’mita va boshqalar) _____

3. Bitiruv malakaviy ishni yozish bo’yicha ko’rsatma:

a) Ish ilmiy manbalar va amaliy ma’lumotlar asosida yozilishi kerak;

b) ish tarkibi: _____

c) ishning umumiy hajmi: _____ bet

d) ishning ilovasi: _____

e) ishni yozish reja-grafigini 20__ yil «__» _____ gacha taqdim etish;

f) BMI oliy ta’lim talablariga muvofiq rasmiylashtirilgan bo’lishi kerak.

Bitiruvchi: _____
F. I. Sh. va *imzosi*

Rahbar _____
(F.I.Sh., lavozimi, unvoni va *imzosi*)

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASI huzuridagi
TOSHKENT ISLOM UNIVERSITETI**

Himoyaga ruxsat etildi
Xalqaro iqtisodiy munosabatlar
kafedrası mudiri _____
(Imzosi)

ilmiy unvoni, darajasi, F.I.Sh.
«____» _____ 20____

BITIRUV MALAKAVIY ISH

**MAVZU: Milliy iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida O'zbekistonning
eksportini rivojlantirish yo'llari va istiqbollari**

Bitiruvchi: Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar yo'nalishi
4-kurs talabasi

Talabaning familiyasi, ismi-sharifi (to'liq) va imzosi

Bitiruv malakaviy ish rahbari:
ilmiy unvoni, darajasi, F.I.Sh.

Taqrizchi: ilmiy unvoni, darajasi, F.I.Sh

Toshkent-2011

REJA (MUNDARIJA)

	Bob va pragraflarning nomlanishi	betlar
	Kirish.....	
	Birinchi bob.....	
	1.1.....	
	1.2.....	
	1.3.....	
	1.4.....	
	Ikkinchi bob	
	2.1.....	
	2.2.....	
	2.3.....	
	2.4.....	
	Uchinchi bob.....	
	3.1.....	
	3.2.....	
	3.3.....	
	3.4.....	
	To'rtinchi bob.....	
	4.1.....	
	4.2.....	
	4.3.....	
	Xulosa.....	
	Foydalanilgan adabiyotlar va manbalar ro'yxati.....	
	Ilovalar (agar bo'lsa).....	

**Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar yo'nalishi bitiruvchilariga
tavsiya etiladigan BITIRUV MALAKAVIY ISHLARI mavzularining namunaviy
RO'YXATI**

1. Mamlakat eksport salohiyatini oshirishda ishlab chiqarishni diversifikatsiyalashning ahamiyati.
2. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqiroz sharoitida mamlakatlarning eksport salohiyatini mustahkamlash yo'llari
3. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqiroz sharoitida «Navoiy» erkin industrial-iqtisodiy zonasiga xorijiy investitsiyalarni jalb etish yo'llari.
4. Transmilliy kompaniyalarning milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni.
5. O'zbekistonning tashqi savdo siyosati
6. O'zbekistonda xorijiy investitsiyalar faoliyati
7. O'zbekistonda qo'shma korxonalar faoliyati
8. O'zbekiston eksporti va uning rivojlanish yo'nalishlari
9. O'zbekistonning importi va uning tarkibiy xususiyati
10. O'zbekistonning MDH mamlakatlari bilan savdo-iqtisodiy aloqalari
11. O'zbekistonning Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan savdo aloqalari.
12. O'zbekistonning Yevropa mamlakatlari bilan savdo aloqalari.
13. Industrial mamlakatlarning eksport salohiyati.
14. Jahon savdosida rivojlanayotgan mamlakatlarning o'rni
15. Jahon savdosida Yevropa mamlakatlarining ahamiyati
16. Jahon savdosida Shimoliy Amerika mamlakatlarining ahamiyati
17. Jahon savdosida Yangi industrial mamlakatlarning ahamiyati
18. Jahon savdosida Arab mamlakatlarining ahamiyati va uning omillari
19. Jahon xom ashyo bozorining xususiyatlari (gaz, neft, paxta, oltin, qalay, qora va rangli metallar)
20. Xalqaro mehnat migratsiyasining yo'nalishlari
21. Jahonda TMKlar faoliyati (kompaniya misolida).
22. Jahon savdo tashkilotining rivojlanayotgan mamlakatlar uchun ahamiyati
23. Rivojlanayotgan mamlakatlarning tashqi savdo siyosati
24. Industrial mamlakatlarning tashqi savdo siyosati
25. Yangi industrial mamlakatlarning tashqi savdo siyosati
26. Jahon sug'urta bozorining rivojlanish yo'nalishlari
27. Jahonda tovar eksporti va uning rivojlanish yo'llari
28. Jahonda xizmatlar eksporti va uning tarkibiy xususiyati
29. Jahonda investitsiyalar oqimining yo'nalishlari
30. Yevropa Ittifoqining rivojlanish tendensiyalari
31. Rivojlanayotgan mamlakatlarning eksportidagi muammolar
32. Jahon Bankining o'tish iqtisodiyotli mamlakatlardagi faoliyatlari
33. Jahonda sanoat tovarlari eksportini rivojlanish tendensiyasi
34. Jahonda oziq-ovqat tovarlari eksportining rivojlanishi
35. Jahonda qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosi
36. Milliy kompaniyalarning eksport salohiyati.

- 37.Xitoyning tashqi savdosi va uning rivojlanishi
- 38.O'zbekiston eksport salohiyati va uning omillari
- 39.Islom Konferensiyasi Tashkiloti (IKT-OIC)
- 40.Mamlakatlarda erkin savdo hududlari (mamlakatlar misolida).
- 41.FAO (Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti) faoliyati.
- 42.Xalqaro mehnat migratsiyasining rivojlanish tendensiyasi (mamlakat misolida).
- 43.Misr iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlar
- 44.Turkiya iqtisodiyotining rivojlanish tendensiyasi
- 45.Suriya iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlar
- 46.Eron iqtisodiyotining rivojlanishi va muammolari
- 47.Pokiston iqtisodiyotining rivojlanishi va muammolari
- 48.Islom mamlakatlarining xorijiy investitsiyalarni jalb qilishdagi muammolari (mamlakat misolida).
- 49.Islom mamlakatlarida bandlik masalasi (mamlakatlar misolida).
- 50.O'zbekistonning tabiiy va mineral – xomashyo resurslari va ularning iqtisodiyotni barqaror rivojlanishdagi roli.
- 51.Barqaror iqtisodiy o'sishda sanoat korxonalarini modernizatsiyalashning ahamiyati
- 52.Globallashuv sharoitida tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlanish yo'llari
- 53.Mamlakatning tashqi iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash yo'llari
- 54.O'zbekiston eksport salohiyatini oshirishning mintaqaviy muammolari
- 55.Mamlakat eksport salohiyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari
- 56.O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash masalalari
- 57.Globallashuv sharoitida jahon savdosining rivojlanish tendensiyalari
- 58.Milliy bozorning jahon xo'jaligiga integratsiyalashuvining istiqbollari
- 59.Globallashuvi jarayonida TMKlarning o'rni
- 60.Janubiy-Sharqiy Osiyo mamlakatlaridagi erkin iqtisodiy zonalar
- 61.Malayziyaning iqtisodiy rivojlanish tendensiyalari
- 62.Islomda iqtisodiy rivojlanish masalalari
- 63.Islom iqtisodiyotida savdo munosabatlari
- 64.Islom banklarining kredit faoliyati (Islom taraqqiyot banki misolida)
- 65.Islom iqtisodiyotida agrar masalalar
- 66.Islom mamlakatlarining jahon savdosida tutgan o'rni
- 67.Xalqaro lizing va uning iqtisodiyotdagi o'rni
- 68.Quvayt iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlari
- 69.Rivojlanayotgan mamlakatlarda tabiiy resurslardan foydalanish muammolari (mamlakat misolida)
- 70.Mehnat bozorida ishchi kuchi raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlari.
- 71.Ishlab chiqarishni mahalliy lashtirish va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati
- 72.Mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlashda bank tizimining o'rni.
- 73.Mamlakat tashqi to'lovlarini boshqarish masalalari.
- 74.Jahon iqtisodiyotida iqtisodiy xavfsizlik muammolari.
- 75.Jahon iqtisodiyotida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash yo'nalishlari.

Namuna:

Toshkent islom universiteti
 “Xalqaro iqtisodiy munosabatlar” kafedrası
 Bitiruv malakaviy ishni baholash
 MEZONLARI

Bitiruvchi 7-10 daqiqa davomida Davlat Attestatsiya Komissiyasi (DAK) oldida Bitiruv malakaviy ishning maqsadi, vazifalari, mazmuni hamda o'z tavsiyalari va takliflari to'g'risida ma'ruza qiladi. Shundan so'ng bitiruvchi bitiruv malakaviy ish mavzusi doirasida komissiya a'zolari savollariga javob beradi.

Bitiruv malakaviy ish bahosi komissiya tomonidan ilmiy rahbar va taqrizchi xulosasi va bitiruvchining javoblari asosida quyidagi mezonlar orqali belgilanadi:

MEZONLAR	Maksimal ball	Bitiruvchining F.I.Sh.
Mavzu dolzarbligi, maqsad va vazifalarining asoslanganligi:	-6-10 ball	
O'rganilayotgan mavzuning ilmiy asoslanganligi:	-6-10 ball	
Nutq madaniyati va muammo yoritilishining mantiqiyliigi:	-8-15 ball	
Asosiy xulosalarning ilmiy yangiligi:	-10-20 ball	
Muallifning ilmi-amaliy tavsiyalari:	-8-15 ball	
BMI ning to'g'ri rasmiylashtirilishi (ilmiy apparat):	-6-10 ball	
Bitiruvchi chiqishining texnik-elektron (jadvallar, slaydlar va h.k.) ko'rgazmalari:	-6-10 ball	
Savollarga to'liq va asoslangan javoblarning berilishi:	-6-10 ball	
Jami to'plagan ball	55-100 ball	

Ushbu mezonlar asosida BMI quyidagicha baholanishi mumkin:

0-54 ballgacha	“qoniqarsiz”
55 – 70 ballgacha	“qoniqarli”
71 - 85 ballgacha	“yaxshi”
86 – 100 ballgacha	“a'lo”

BMI ni baholashda talabanning universitetda 4 yillik tahsil olishi davomida ko'rsatgan o'rtacha o'zlashtirish darajasi, intizomi, xulq-atvori va jamoat ishlarida faol qatnashganligi, shuningdek, chop ettirgan ilmiy maqola va tezislari, fan olimpiadalarida ishtiroki va muvoffaqiyati kabi omillar ham e'tiborga olinadi.

DAK raisi (yoki a'zosi) _____
 F.I.Sh.

Tashqi taqriz**Tashqi taqrizchiga yoziladigan xat namunasi**

Hurmatli _____

ilmiy unvoni va darajasi, F. I. Sh.

TIU tomonidan yuborilayotgan ushbu Bitiruv malakaviy ishni ko'rib chiqib, xatga ilova qilingan namunada keltirilgan tartibda yozilgan taqrizingizni 20__ yil " __ " _____gacha taqdim qilishingizni so'raymiz

Ilova: taqriz namunasi -1 bet.

TIU FITF fakulteti XIM kafedrası mudiri _____

(imzo, ilmiy unvon va daraja) F.I.Sh.

T A Q R I Z (namuna)

TIU FITF fakultetining «Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar» yo'nalishi bitiruvchisi _____

(Talabaniñ familiyasi, ismi-sharifi (to'liq))

_____ning _____

_____ mavzusidagi bitiruv malakaviy ishga

T A Q R I Z

- ishning umumiy tavsifi;
- mavzuning dolzarbligi;
- mavzuning reja bo'yicha yoritilishi;
- reja savollari bayoni: to'liqligi, jadval va rasmlarning to'g'ri rasmiylashtirilishi;
- ishning ijobiy tomonlari;
- ishning kamchiliklari;
- ishning himoyaga qo'yilishi yoki qo'yilmasligi haqida umumiy xulosa;
- ishning bahosi.

Taqrizchi: _____

(imzo, ilmiy unvon va darajasi)

Eslatma: Taqrizchining imzosi ishlaydigan tashkilotining kadrlar bo'limi tomonidan tasdiqlanishi lozim.

Sana: _____

Фойдаланилган адабиётлар ва манбалар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикасининг Қонунлари

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. 8.12.1992 й. –Т.:Ўзбекистон, 2010.-40 б.
2. Ўзбекистон Республикасининг Концессиялар тўғрисидаги қонуни. 30.08.1995 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1995 й. 9-сон, 32-38 б.
3. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисидаги қонуни. 22.12.1995 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1995 й. 12-сон, 9-24 б.
4. Ўзбекистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тўғрисидаги қонуни. 22.12.1995 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1995 й. 12-сон, 49-62 б.
5. Ўзбекистон Республикасининг Банклар ва банк фаолияти тўғрисидаги қонуни. 25.04.1996 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1996 й. 5-6-сон, 10-22 б.
6. Ўзбекистон Республикасининг Эркин иқтисодий зоналар тўғрисидаги қонуни. 25.04.1996й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1996 й. 5-6-сон, 39-45 б.
7. Ўзбекистон Республикасининг Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги қонуни. 29.08.1996й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1996 й.9-сон,29-33 б.
8. Ўзбекистон Республикасининг Бож тарифи тўғрисидаги қонуни. 29.08.1997 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1997 й. 9-сон, 34-49 б.
9. Ўзбекистон Республикасининг Давлат божхона хизмати тўғрисидаги қонуни. 29.08.1997 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1997й.9-сон, 50-56 б.
10. Ўзбекистон Республикасининг Чет эл инвестициялари тўғрисидаги қонуни. 30.04.1998 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1998 й. 5-6-сон, 117-128 б.
11. Ўзбекистон Республикасининг Чет эллик инвесторлар ҳуқуқларининг кафолатлари ва уларни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисидаги қонуни. 30.04.1998 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1998 й. 5-6-сон, 129-135 б.
12. Ўзбекистон Республикасининг Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонуни. 01.05.1998 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1998 й. 5-6-сон, 165-183 б.
13. Ўзбекистон Республикасининг Инвестиция фаолияти тўғрисидаги қонуни. 24.12.1998 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1999й. 1-сон, 76-86 б.
14. Ўзбекистон Республикасининг Тадбиркорлик ва тадбиркорлик фаолиятининг кафолатлари тўғрисидаги қонуни. 14.04.1999 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1999 й. 5-сон, 10-24 б.
15. Ўзбекистон Республикасининг Лизинг тўғрисидаги қонуни. 14.04.1999 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 1999 й. 5-сон, 26-35 б.
16. Ўзбекистон Республикасининг Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисидаги қонуни. 25.05.2000 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2000 й. 5-6-сон, 31-49 б.
17. Ўзбекистон Республикасининг Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисидаги қонуни. 26.05.2000 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2000 й. 5-6-сон, 83-92 б.
18. Ўзбекистон Республикасининг Биржалар ва биржа фаолияти тўғрисида қонуни. 29.08.2001 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2001 й. 9-10-сон, 102-111 б.
19. Ўзбекистон Республикасининг Қимматли қоғозлар бозорида инвесторларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонуни. 30.08.2001й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2001 й. 9-10-сон, 111-118 б.

20. Ўзбекистон Республикасининг Товар белгилари, хизмат кўрсатиш белгилари ва товар келиб чиққан жой номлари тўғрисида қонуни. 30.08.2001 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2001 й. 9-10-сон, 140-155 б.
21. Ўзбекистон Республикасининг Маҳсулот тақсимотига оид битимлар тўғрисидаги қонуни. 07.12.2001 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2002 й. 1-сон, 76-90 б.
22. Ўзбекистон Республикасининг Суғурта фаолияти тўғрисидаги қонуни. 05.04.2002 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2002 й. 4-5-сон, 68-78 б.
23. Ўзбекистон Республикасининг Муҳофаза чоралари, антидемпинг ва компенсация божлари тўғрисидаги қонуни. 11.12.2003 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2004 й. 1-2-сон, 8-24 б.
24. Ўзбекистон Республикасининг Валютани тартибга солиш тўғрисидаги қонуни 11.12.2003 й. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси 2004 й. 1-2-сон, 26-36 б.
25. Ўзбекистон Республикасининг Хусусий корхона тўғрисидаги қонуни. 11.12.2003 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 2004 й. 3-сон, 3-8 б.
26. Ўзбекистон Республикасининг Экспорт назорати тўғрисидаги қонуни. 26.08.2004 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 2004 й. 37-сон, 4-7 б.
27. Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодекси 30.11.2007 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 2007 й. №52, 4-253б.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармон ва қарорлари

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экспорт-импорт операцияларини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони 11.03.2005 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 10-11 сон, 6- б.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони 11.04.2005 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 15-16 сон, 4-7 б.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экспорт–импорт операцияларини тартибга солиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори 19.09.2005 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 40-сон, 6-7- б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодиёт реал сектори корхоналарининг молиявий барқарорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” Фармони.. 2008 йил 18 ноябрь, ПФ-4053-сон.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодий ночор корхоналарни тижорат банкларига сотиш тартибини тасдиқлаш тўғрисидаги” Фармойиши.. 2008 йил 19 ноябрь, Ф-4010-сон.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодиётнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, уларни барқарор ишлашини таъминлаш ва экспорт салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари дастури тўғрисидаги” Фармони. 2008 йил 28 ноябрь, ПФ-4058-сон.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфратузилмани янада ривожлантириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги” Қарори.. 2009 йил 20 январь, ПҚ-1041-сон.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастурини кучга киритиш тўғрисидаги Қарори.. 2009 йил 26 январь, ПҚ-1046-сон.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги” Қарори.. 2009 йил 26 январь, ПҚ-1047-сон.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Маҳаллий ноозик-овқат истеъмол

товарлари ишлаб чиқариш кенгайтирилишини рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги” Қарори. 2009 йил 28 январь, ПҚ-1050-сон.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудига жисмоний шахслар томонидан товарлар олиб келинишини янада тартибга солиш тўғрисида»ги қарори 19.06.2003 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 12-сон. 17-18 б.
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Устувор инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун хорижий инвестицияларни жалб этиш механизмини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори 9.02.2004 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 6-сон. 29-30 б.
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарга берилаётган имтиёзларнинг рағбатлантирувчи ролини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори 01.05.2006 й. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 18-сон. 21-22 б.

4. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг асарлари

1. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. – Тошкент: Ўзбекистон, 2009. – 56 б.
2. Каримов И.А. Асосий вазифамиз – Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011. – 80 б.
3. Каримов И.А. Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш. Тошкент: Ўзбекистон, 2009. – 24 б.
4. Каримов И.А. Ўзбекистон буюк келажак сари.-Тошкент: Ўзбекистон, 1999. -686 б.
5. Каримов И.А. Жамиятимизни эркинлаштириш, ислохотларни чуқурлаштириш, маънавиятимизни юксалтириш ва халқимизнинг ҳаёт даражасини ошириш – барча ишларимизнинг мезони ва мақсадидир. Т. 15 –Т.: Ўзбекистон, 2007. - 320 б.
6. Каримов И.А. Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. –Асарлар, 1-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 1996.
7. Каримов И.А. Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли– Т.: Ўзбекистон, 1993.
8. Каримов И.А. Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида. –Т., “Ўзбекистон”, 1995.
9. “Мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилашни изчил давом эттириш – давр талаби”. Президент Ислом Каримовнинг 2008 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2009 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси // Халқ сўзи, 2009 йил 14 февраль.
10. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маъруза), “Халқ сўзи”, 2010 йил 13 ноябрь (№ 220),
11. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг “Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш – устувор мақсадимиздир” ҳамда “Асосий вазифамиз – Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир” номли маърузаларини ўрганиш бўйича ўқув-услубий мажмуа. – Тошкент: Иқтисодиёт. - 2010.
12. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг БМТ саммитининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқини ўрганиш бўйича ўқув-услубий мажмуа. Тошкент: “Иқтисодиёт” нашриёти, 2010. – 146 бет.

13. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли асарини ўрганиш бўйича ўқув қўлланма. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2009. – 120 б.

5. Илмий манбалар, китоб ва рисоалар:

1. Абулқосимов Ҳ. Ўзбекистонда иқтисодий ислохотлар. –Т.: Akadimiya, 2008.
2. Алимов Р.О. ва бошқлар. Ўзбекистон иқтисодиётининг рақобатбардошлигини ошириш муаммолари: назария ва амалиёт. –Тошкент. Konsauditinform-Nashr, 2006. 440 б.
3. Бекмуродов А.Ш., Ғофуров У.В. Ўзбекистонда иқтисодиётни либераллаштириш ва модернизациялаш: натижалар ва устувор йўналишлар. Т.: Иқтисодиёт, - 2007 й.
4. Бекмуродов А.Ш., Ғофуров У.В. Ўзбекистонда иқтисодиётни модернизациялаш ҳамда ислохотларни чуқурлаштиришнинг янги ва юксак босқичи йўлида. Т.: Иқтисодиёт, 2008. – 126 б.
5. Бекмуродов А.Ш. ва бошқлар Ўзбекистон иқтисодиётни либераллаштириш ва модернизациялаш йўлида. – Т.: Иқтисодиёт, 2009.
6. Вахабов А.В. ва бошқлар. Хорижий инвестициялар. Ўқув қўлланма. –Тошкент: Молия, 2011. 328 б.
7. Вахабов А.В. ва бошқлар. Халқаро молия муносабатлари. – Тошкент: “Шарқ”, 2003. - 400 б.
8. Вахабов А.В. Бозор муносабатлари тизимидаги ижтимоий фондлар. – Тошкент: “Шарқ”, 2003. -320 б.
9. Вахабов А.В. Бозор муносабатларига ўтиш босқичидаги кўп укладли иқтисодиёт ва унинг такроран ҳосил бўлиши. – Т.: Молия, 2002. -325 б.
10. Исаджанов А.А. Жаҳон иқтисодиётининг глобаллашуви. Т.: ЖИДУ, 2008. -188 б.
11. Ишмухаммедов А.Э. ва бошқлар. Жаҳон иқтисодиётига интеграция. - Тошкент: Адабиёт жамғармаси, 2004. -160 б.
12. Расулев А., Бедринцев А., Акилов А. Ўзбекистон: ташқи иқтисодий фаолият ва жаҳон хўжалигига интеграциялашув. – Т.: Ўзбекистон, 1996 -66 б.
13. Тўхлиев Н. Бозорга ўтишнинг машаққатли йўли. –Т.: Ўзбекистон, 1999. –240 б.
14. Тўхлиев Н. ва бошқлар. Ўзбекистон иқтисодиёти асослари. – Т.: ЎЗМЭ, 2006.-396 б.
15. Шодиев Р.Х., Махмудова Э.Р. Жаҳон иқтисодиёти. Т.: Ғ.Ғулом, 2005. -312 б.
16. Шодмонов Ш.Ш., Ғофуров У.В. Иқтисодиёт назарияси. – Т.: Фан ва технология, 2005. -784 б. (лотин имлосида).
17. Ҳамедов М.А., Алимов А.М. Ўзбекистон Республикасида ташқи иқтисодий фаолият асослари. – Т.: Адабиёт жамғармаси, 2004.-328 б.

Chet tillaridagi adabiyotlar:

а). Rus tilidagi adabiyotlar

1. Абель Э. , Бернанке Б. Макроэкономика. Питер, 2008. -768 с.
2. Агапова Т.А. Макроэкономика. Учебник для студентов вузов. М, 2005
3. Гурова Н.П. Мировая экономика.–М.: Омега-Л, 2007. -394 с.
4. Киреев А.В. Международная экономика. 1 том. Международная микроэкономика. Учеб. /М.: Международные отношения, 2-е издание 2001.
5. Киреев А.В. Международная экономика. 2 том. Международная макроэкономика. Учеб. /М.: Международные отношения, 2-е издание, 2001.
6. Ломакин В. К. Мировая экономика. Москва.: ЮНИТИ, 2007.-727 с.
7. Махмудов Э.Р. Мировая экономика: современные экономические системы. –Т.: УМЭД, 2006. -496 стр.
8. Моисеев С.Р. Международные валютно-кредитные отношения. –М.: Дело и сервис, 2007. -816 с.

9. Нуреев Р.М. Экономика развитие. Модели становления рыночной экономики.—М.: Норма, 2008. -640 с.
10. Сиражиддинов Н. Проблемы повышений эффективности внешней торговли Узбекистана: теоритико-методологические аспекты, монография. / УМЭД. —Т., 2004. -224 с.
11. Тарасевич Л.С., и др. Макроэкономика. —М.: Юрайт-Издат, 2009. -654 с.
12. Шербанина Ю.А.-под ред. Мировая экономика. —М.: ЮНИТА – ДАНА 2009. -318 с.

b). Ingliz tilidagi adabiyotlar

1. Carbaugh R. “International Economics”, Central Washington University, 2000
2. Salvatore D. “International Economics”, —New York, Prentice-Hall, 2004.

6. Диссертация ва авторефератлар

1. Абдуллаев Р.В. Ўзбекистон иқтисодиётини эркинлаштириш шароитида аграр секторнинг экспорт салоҳиятини юксалтириш (пахта толаси экспорти мисолида). Иқт.... фан. док. дис. автореф. —Тошкент: Ўзбекистон бозор ислохотлари илмий-тадқиқотлари институти, 2001. -50 б.
2. Бердиназаров З.У. Валюта муносабатларининг ташқи иқтисодий алоқаларга таъсири ва уларни такомиллаштириш масалалари. Иқт фан. ном. дис. —Тошкент. 2005 й. -139 б.
3. Исроилов З.А. Ташқи иқтисодий алоқаларни диверсификациялаш асосида иқтисодий хавфсизликни таъминлаш: Иқт... фан. ном. дис. —Т.: 2003. -136 б.
4. Отажонов Н.М. Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида Ўзбекистон ташқи савдоси ва унинг самарадорлигини ошириш йўллари: Иқт... фан. ном. дис. —Т.: 2003. -140 б.
5. Содиков З.Р. Миллий иқтисодиётнинг жаҳон хўжалик тизимида интеграциялашувининг концептуал асослари. Иқт фан. ном. дис. —Т.: ЎЗМУ, 2008 й. -150 б.
6. Худойберганов Н.Г. Европа Иттифоқи мамлакатларининг интеграциялашув стратегияси. Иқт... фан. ном. дис. —Т.: ТДИУ, 2002. 142 б.
7. Эрматов Ш. Ж. Ўрта Осиё ва Қозоғистон ягона иқтисодий ҳудуди шаклланишининг хусусиятлари: Иқт... фан. ном. дис. —Тошкент: Макроиқтисодий ва ижтимоий тадқиқотлар институти, 1999. -137 б.,
8. Юсупов А.С. Иқтисодиётни эркинлаштириш шароитида экспортёрларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизими: Иқт... фан. ном. дис. — Тошкент: 2005. - 142 б.

7. Журналлардаги илмий мақолалар

1. Арипов С. Республика ташқи иқтисодий фаолиятида божхона хизматининг ўрни // Бозор, пул ва кредит. —Тошкент, 2006. №8. Б. 58-60.
2. Бедринцев А., Мирзоходжаев Ш. Центральная Азия: основные направления усиления интеграционных процессов // Мировая экономика и международные отношения. —Москва, 1997. -№12. -с. 129-134.
3. Дўсчонов Р. Европа Иттифоқи: иқтисодий интеграция тараққиёти ва стратегияси // Бозор, пул ва кредит. —Тошкент, 2003. №5. -Б. 65-67.
4. Каримова З. Ташқи иқтисодий фаолиятни эркинлаштириш— Ўзбекистон нинг БСТ га интеграциялашуви негизи // Бозор, пул ва кредит. —Тошкент, 2005. №2. Б. 61-63.
5. Маҳмудов Н. Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолиятини ривожлантириш // Бозор, пул ва кредит. —Тошкент, 2006. №8. Б. 55-57.
6. Содиков З.Р. Жаҳон бозорига йўл// Солиқ тўловчининг журнали. -Тошкент, 2007. -№3. -Б. 37-38.
7. Содиков З.Р. Ташқи савдони фаоллаштириш // Жамият ва бошқарув журнали. - Тошкент, 2007. -№3. -Б. 106-107.
8. Содиков З.Р. Хизматлар экспорти // Солиқ тўловчининг журнали. -Тошкент, 2007. - №8. -Б. 36-37.
9. Қосимов Р., Расулмухамедов А. Экспортни юксалтириш имкониятлари // Жамият ва

бошқарув журнали. –Тошкент, 2000. №1. Б. 58-60.

10. Юсупов А. Ўзбекистоннинг эркин савдо тизимиغا интеграциялашуви // Бозор, пул ва кредит. –Тошкент, 2004. №6. –Б. 66-69.

11.

8. Илмий ишлар тўпламлари ва конференция материаллари

1. Вахабов А.В. Иқтисодиётни эркинлаштириш босқичида Ўзбекистон ташқи савдосини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари // Ўтиш иқтисодиёти шароитида Ўзбекистон иқтисодиёти ва ташқи иқтисодий алоқаларни эркинлаштириш хусусиятлари / ЎЗМУ Иқтисодиёт факультети Республика илмий-амалий конференцияси тезислар тўплами. – Т., 2004. –Б.4-9.

2. Искандеров И.И. Ўзда интеграция жараёнини кенгайтиришнинг иқтисодий асослари //Халқаро иқтисодий интеграциянинг қонуниятлари ва тенденциялари: тажриба ва муаммолар / ЎЗР ФА Иқтисодиёт Институти, “Ижтимоий фикр” жамоатчилиқ фикрини ўрганиш маркази, Ижтимоий иқтисодий тадқиқотлар маркази. Республика илмий - амалий конференция маърузалар тезислари. –Т., 2006. –Б. 24-34.

3. Раззоқов А. Европа ҳамжамияти – «Евро»га ўтади // Шарқ пресстиж. –Тошкент, 1998. –№20. Б. 10-11.

4. Содиков З.Р. Иқтисодий интеграциянинг айрим жиҳатлари. Халқаро иқтисодий интеграциянинг қонуниятлари ва тенденциялари: тажриба ва муаммолар: Республика илмий-амалий конференция материаллари. ЎЗР ФА Иқтисодиёт институти, –Тошкент, 2007. –б. 78-80.

5. Содиков З.Р. Ислом мамлакатларининг иқтисодий салоҳияти ва ундан фойдаланиш йўллари. ТИУ Профессор-ўқитувчилар илмий-амалий анжумани: Республика илмий-амалий конференция материаллари. Тошкент Ислом университети, –Тошкент, 2008. –б. 79-81.

6. Содиков З.Р. Халқаро савдони ривожланиши ва унда эркинлаштиришнинг роли. Ўзбекистонда дунёвий ва диний кадрлар уйғунлиги: Республика илмий-амалий конференция материаллари. Тошкент Ислом университети –Тошкент, 2009. –б. 261-265.

7. Содиков З.Р. Жаҳон молиявий инқирози шароитида миллий иқтисодиёт ютуқларининг омиллари ва истеъмол бозорига таъсири. Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарорлиги ва мутаносиблигини мустаҳкамлаш бугунги куннинг устувор вазифаси: Республика илмий-амалий конференция материаллари. –Тошкент, 2009. –б. 93-96.

8. Содиков З.Р. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози шароитида хорижий инвестициялар Халқаро иқтисодий интеграциянинг чуқурлашув йўналиши сифатида. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози шароитида хорижий мамлакатларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш хусусиятлари: Республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами. –Тошкент, 2010. –б. 91-95.

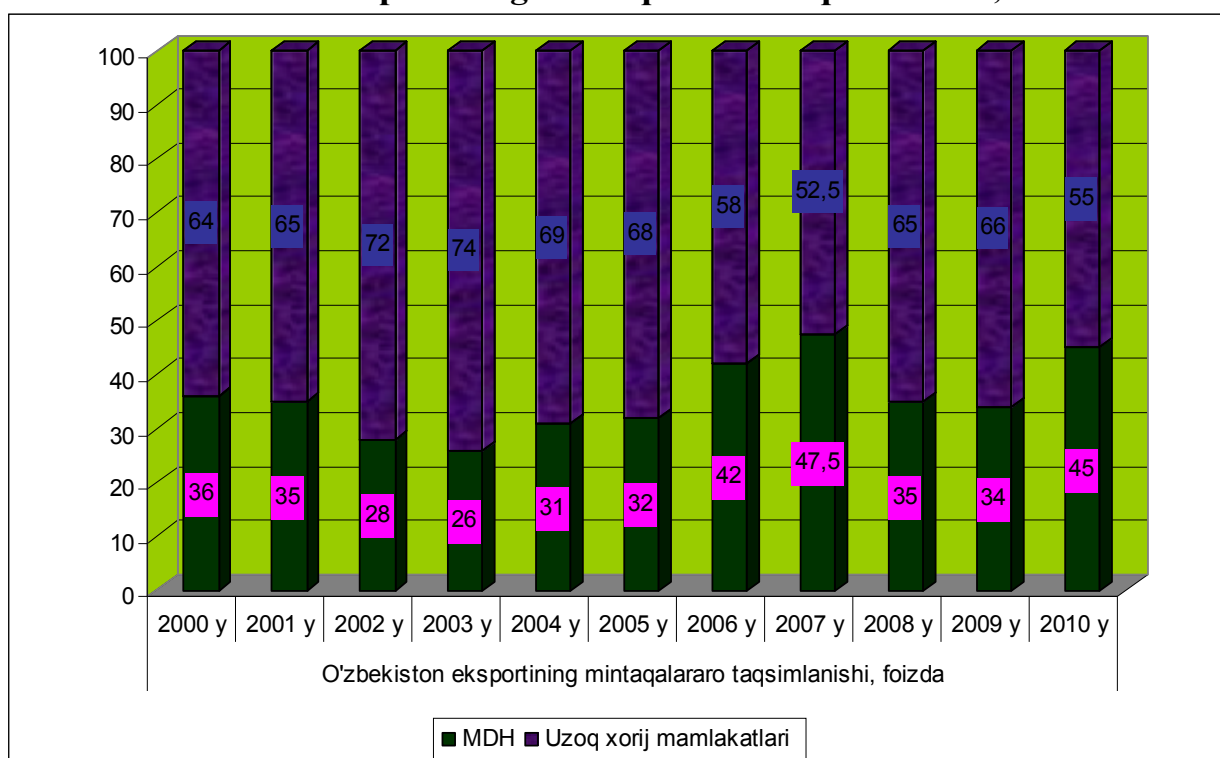
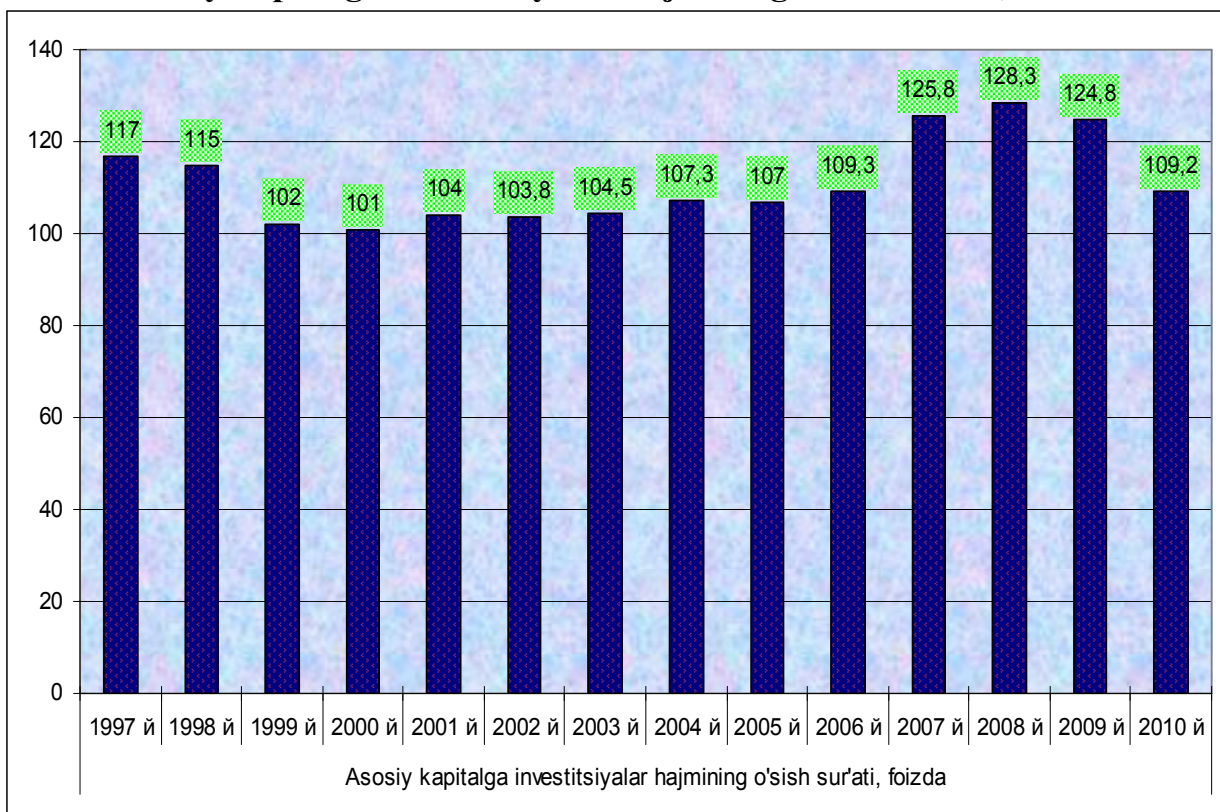
9. Статистик тўпламлар ва таҳлилий материаллар

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат Статистика қўмитасининг йиллик тўпламлари.
2. International Financial Statistics. International Monetary Fund. –New York, 1998-2011.
3. World Development Indicators. The World Bank. –New York, 1998-2011.
4. World Trade Report. World Trade Organization (WTO). –Geneva, 1998-2011.
5. World Investment Report (WIR). UNCTAD. –New York, 1998-2011.

10.. Elektron ta’lim resurslari:

1. www.cbu.uz О‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki
2. www.nbu.uz О‘zbekiston Respublikasi TIF Milliy banki
3. www.un.org – BMT portali.
4. www.un.org/esa/ - BMT statistik ma’lumotlari.
5. www.worldbank.org – Jahon Banki portali.

6. www.unctad.org – UNCTAD portali.
7. www.wto.org –WTO (JST) portali.
8. www.cisstat MDH Davlatlararo statistika qo'mitasi
9. www.worldbank.org Jahon banki
10. www.imf.org Xalqaro Valyuta Jamg'armasi

O'zbekiston eksportining mintaqalararo taqsimlanishi, foizda**3.2.7-rasm.****Asosiy kapitalga investitsiyalar hajmining o'sish sur'ati, foizda****2.2.5-rasm**

2.3.4-jadval.

O'zbekiston eksporti tarkibining takomillashuv tendensiyasi (foizda)

Yil lar	Paxta tolasi	Oziq-ovqat mahsulot lari	Kimyo mahsulotlari va plastmassa buyumlar	Energetika va yoqilg'i mahsulot lari	Rangli va qora metallar	Mashina va uskunalar	Xizmat lar	Boshqa tovar lar
1995	48,4	4,7	2,5	11,7	4,7	2,0	7,7	18,3
1996	38,1	4,5	2,4	6,0	3,5	2,8	8,3	34,4
1997	36,0	3,8	1,7	12,0	4,6	6,3	8,2	27,4
1998	38,6	3,2	1,5	7,9	5,1	4,1	8,8	30,8
1999	27,3	6,4	3,1	11,5	4,3	3,2	9,5	34,7
2000	27,5	5,4	2,9	10,3	6,6	3,4	13,7	30,2
2001	22	3,9	2,7	10,2	7,0	3,9	14,9	35,7
2002	22,4	3,5	3,0	8,1	6,4	3,9	15,9	36,8
2003	19,8	2,7	3,1	9,8	6,4	5,4	14,4	37,9
2004	18,1	3,8	4,7	12,4	8,6	7,9	11,8	33,2
2005	19,1	3,8	5,3	11,5	9,2	8,4	12,2	30,5
2006	17,2	7,9	5,6	13,4	12,9	10,1	12,1	21,1
2007	12,5	8,5	6,8	20,2	11,5	10,4	10,7	19,4
2008	9,2	4,4	5,6	25,2	7,0	7,5	10,4	30,7
2009	8,6	6,0	5,0	34,2	5,0	2,9	8,8	29,5

3.3.2- jadval.

O'zbekiston importi tarkibining takomillashuv tendensiyasi (foizda)

Yil lar	Oziq-ovqat mahsulot lari	Kimyo mahsulotlari va plastmassa buyumlari	Energetika va yoqilg'i mahsulot lari	Rangli va qora metallar	Mashina va uskunalar	Xizmat lar	Boshqa tovar lar
1995	18,2	9,3	1,9	5,7	47,9	5,0	12,0
1996	29,4	12,5	1,1	6,7	35,8	0,2	14,3
1997	19,3	12,5	0,6	7,5	45,9	7,5	6,7
1998	15,6	12,4	0,5	9,2	47,2	5,0	10,1
1999	13,1	11,7	2,1	7,9	44,8	8,7	11,7
2000	12,3	13,6	3,8	8,6	35,4	8,5	17,8
2001	10,8	12,7	1,9	10,9	41,2	10,3	12,2
2002	12,5	15,1	1,3	8	41,4	10,6	11,1
2003	9,9	12,8	2,7	7,9	44,4	10,2	12,1
2004	6,8	12,5	2,1	10,3	46	11,1	11,2
2005	7,0	13,6	2,5	10,3	43,3	10,4	12,9
2006	8,1	15,0	4,3	10,4	40,3	9,1	12,8
2007	7,2	13,1	3,5	7,5	49,6	5,8	13,3
2008	8,1	13	2,1	6,8	53,3	5,7	11
2009	9	11,1	3,5	6,3	56,5	4,4	9,2